

ZBOROVANJA

Mednarodna konferenca »Živeče terasirane pokrajine: perspektive in strategije za revitalizacijo opuščenih območij«
Ljubljana, 14.–16. 2. 2008

Mednarodna konferenca z naslovom *Living Terraced Landscapes: Perspectives and strategies to revitalise the abandoned regions*, ki je potekala sredi februarja 2008, je bila končna konferenca projekta ALPTER (*The Terraced Landscapes of the Alpine Arc* 'Terasirane pokrajine alpskega loka'), financiranega iz INTERREG IIIB Alpine Space programa. Na konferenci so iskali načine, kako povečati privlačnost terasiranih pokrajin, kako jih oživiti, iskali pa so tudi načine njihovega vzdrževanja.

V okviru projekta ALPTER je bilo to tretje večje srečanje. Prvi dve srečanja sta bili v obliki delavnic, leta 2006 v Genovi (povzetki so dostopni na: <http://www.alpter.net/Abstracts-from-the-Workshop-in.html>) in leto kasneje v Benetkah (več o delavnici, predstavitev in povzetki so dostopni na: <http://www.alpter.net/Presentations-from-the-ALPTER,539.html>). Tokratno (največje) srečanje pa je sovpadalo z zaključkom projekta, ki se je končal marca 2008 (več o projektu je moč prebrati na: <http://www.alpter.net/>). Poleg zaključne konference je projekt, ki je potekal od leta 2005, svoje ugotovitve povzel v treh monografijah, od katerih sta dve izšli v angleškem in italijanskem jeziku: *Paesaggi terrazzati dell'arco alpino – Atlante* (dostopno na: http://www.alpter.net/IMG/pdf/ALPTER_Atlas_ITA_small.pdf) / *Terraced landscapes of the Alps – Atlas* (http://www.alpter.net/IMG/pdf/ALPTER_Atlas_ENG_small.pdf) in *Paesaggi terrazzati dell'arco alpino – Manuale* (http://www.alpter.net/IMG/pdf/ALPTER_Manual_ITA_small.pdf) / *Terraced landscapes of the Alps – Manual* (http://www.alpter.net/IMG/pdf/ALPTER_Manual_ENG_small.pdf); posebna monografija *Terasirana pokrajina Goriških brd* pa je izšla v slovenščini kot sedemnajsta številka zbirke Geografija Slovenije (http://www.alpter.net/IMG/pdf/ALPTER_SLO_Final_Publication.pdf).

V projektu je sodelovalo osem parterjev iz petih držav. Slovenski partner je bila Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani pod vodstvom Lučke Ažman Momirski. Kot podizvajalci smo v projektu sodelovali tudi člani Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU.

Konferenca je imela štiri tematske sklope: 1) naravne nesreče, 2) kmetijska proizvodnja, 3) promocija turizma ter 4) strategije in politika, v okviru katerih je bilo skupaj prek trideset predstavitev. V prvem tematskem sklopu je pozornost veljala naslednjim vprašanjem: Kateri so preventivni ukrepi zoper naravne nesreče na terasiranih območjih?, Kako učinkoviti so različni preventivi ukrepi zoper zemeljske plazove?, Katere so omejitve pri zagotavljanju večje varnosti pred zemeljskimi plazovi?. Člana Geografskega inštituta sta v tem sklopu sodelovala s prispevkom o plazovitosti Goriških brd.

V drugem sklopu je član Geografskega inštituta skupaj s slovensko vodjo projekta predstavil terasirane pokrajine v Sloveniji. Sklop je temeljil na naslednjih vprašanjih: Ali terasiranje še vpliva na večjo produktivnost?, Kakšen gradbeni problem predstavlja terasiranje danes?, Kako nove oblike kmetovanja in nove kulturne rastline vplivajo na terasiranje?.

V okviru tretjega sklopa so se spraševali: Ali je lahko turizem razvojna strategija za terasirane pokrajine?, Kakšen je lahko trajnostni turizem na teh območjih?. Člana Geografskega inštituta sta tu v soavtorstvu s slovenskim vodjem projekta predstavila slovenske rezultate projekta.

Četrty sklop so povezovala vprašanja: Kaj morajo različne vladne in druge institucije storiti, da bi vplivale na planiranje na terasiranih območjih?, Kakšna politika je potrebna za ohranitev teh pokrajin?, Kako vzpostaviti uspešno kontrolo izvrševanja planov?.

Zadnji dan je potekala ekskurzija v Goriška brda, s terensko predstavitvijo rezultatov slovenskega partnerja projekta ALPTER.

Povzetki konference so izšli v knjižni obliki (ISBN: 978-961-6160-86-5), polna besedila pa na CD-ROM-u. Posamezne predstavitve so dostopne na spletnem naslovu: <http://www.alpter.net/Presentations-from-the-final.html>.

Matija Zorn

Mednarodni simpozij o zemljepisnih imenih GeoNames 2008:**Zemljepisna imena kot del kulturne dediščine**

Dunaj, Avstrija, 19.–21. 5. 2008

Mednarodna smetana strokovnjakov, ki se dejavno ukvarjajo z zemljepisnimi imeni, se je tokrat zbrala na Dunaju, kjer je bilo posebej z namenom podrobneje opredeliti dimenzije zemljepisnih imen kot pomembnega in doslej morda premalo poudarjenega dela kulturne dediščine organizirano mednarodno znanstveno posvetovanje. Ob tem je še enkrat treba izpostaviti znanstvenost, saj se ob zasedanjih strokovnjakov UNGEGN-a na mednarodni ravni pogosto srečujemo z upravno-birokratskimi zadevami, kar velja še zlasti za Konferenco Združenih narodov o standardizaciji zemljepisnih imen, redna dvoletna zasedanja UNGEGN-a in srečanja regionalnih jezikovno-zemljepisnih oddelkov, v bistveno manjši meri pa za posvetovanja delovnih skupin. Zato ne preseneča, da so tudi pri organizaciji tega srečanja imeli glavno besedo aktivni zastopniki delovnih skupin UNGEGN-a s sosklicateljem Delovne skupine za eksonime Petrom Jordanom na čelu, ki je bil tudi glavni organizator posvetovanja. Tega so skupaj organizirali Nizozemsko-nemški jezikovno-zemljepisni oddelek UNGEGN-a (DGSD), Avstrijski odbor za zemljepisna imena (AKO) in inštituta Avstrijske akademije znanosti za urbane in regionalne raziskave ter leksikografijo avstrijskih narečij in imen. Udeležila se ga je tudi Kanadčanka Helen Kerfoot, ki že dolga leta predseduje UNGEGN-u. Ob njej velja omeniti že Izraelca Naftalija Kadmona, Nizozemca Ferjana Ormelinga in Nemca Jörna Sieversa. Skupaj se je posvetovanja udeležilo okrog 100 strokovnjakov, od tega aktivno 38 iz 21 držav z vseh celin, razen Južne Amerike. Med aktivnimi udeleženci so bili s približno enakima deležema najbolj opazno zastopani jezikoslovci in geografi.

Problematika zemljepisnih imen kot dela kulturne dediščine se je v torišču zanimanja znašla na 9. Konferenci Združenih narodov o standardizaciji zemljepisnih imen, ki je od 21. do 30. avgusta 2007 potekala

DRAGO KLADNIK

Slika 1: Norvežanka Lisa Monica Aslaksen je svoj prispevek Laponska zemljepisna imena na Norveškem predstavila kar v laponski narodni noši.

DRAGO KLADNIK

Slika 2: V kraju Oslip (hrvaško Uzlop, madžarsko Oszlop) na Gradiščanskem je zanimivo obiskati pokopališče, kjer je na nekaterih nagrobnikih mogoče opaziti tudi zanimive pojavnne oblike jezikovne preobrazbe.

v New Yorku. Skladno z resolucijo VIII/9 (Zemljepisna imena kot kulturna dediščina) se je na njej o tej tematiki pojavilo kar nekaj prispevkov. Med drugim je v svojem uvodnem govoru UNESCO-va predstavica v Združenih narodih in direktorica UNESCO-vega newyorškega urada Hélène-Marie Gosselin predstavila UNESCO-vo konvencijo o varovanju nematerialne kulturne dediščine. Ta konvencija je bila pripravljena leta 2003, uradno pa je začela veljati 20. aprila 2006. V njej so zemljepisna imena opredeljena kot pomembna prvina jezikovne dediščine. Ker jih konvencija pokriva le načelno, se je pojavila potreba po njihovi vsesplošni nedvoumni obravnavi tako v različnih varovalnih ukrepih kot tudi v postopkih nacionalne in mednarodne standardizacije zemljepisnih imen.

Ker Konference Združenih narodov o standardizaciji zemljepisnih imen zaradi zgoščene obravnave številnih zadev in natančno določenega urnika dopuščajo le malo možnosti za poglobljeno znanstveno razpravo o tej problematiki, se je Nizozemsko-nemški jezikovno-zemljepisni oddelek UNGEGN-a skladno s tradicijo posvetovanj GeoNames odločil, da organizira predstavljeni simpozij, kjer naj bi imeli strokovnjaki iz vseh vetrov priložnost podrobneje spregovoriti ter izmenjati mnenja in izkušnje o tej razmeroma novi tematiki.

Glavni tematski sklopi so bili Varovanje zemljepisnih imen kot dela kulturne dediščine z nacionalno standardizacijo, Zemljepisna imena kot ključ za razumevanje kulturne in naselbinske zgodovine, Zemljepisna imena v staroselskih in manjšinskih jezikih ter narečjih, Zemljepisna imena kot sredstvo politike, Zemljepisna imena kot sestavina prostorske identitete ter Postopki beleženja ogroženih in izginulih zemljepisnih imen ter rokovanja z njimi. Podpisani sem skupaj s kolegom Primožem Pipanom predstavil prispevek Piranski zaliv – primer neustreznega, politično motiviranega ravnanja z zemljepisnimi imeni.

Zadnji dan tridnevnega posvetovanja (naslednji dan sta bili še zasedanji Delovnih skupin UNGEGN-a za izgovorjavo in toponimsko terminologijo) je bil namenjen ekskurziji okrog Nežiderskega

jezera (Neusidler See/Fertő) jugovzhodno od Dunaja, ki so jo organizatorji poimenovali Multikulturalna raznolikost okrog jezera. Pot nas je vodila po obmejnih območjih Avstrije in Madžarske, kjer smo lahko tik ob jezeru prosto, brez kakršnekoli kontrole prepešali državno mejo med obema državama, ki ju je več desetletij skoraj neprodušno razdvajala železna zavesa, v zaledju jezera pa smo se na obeh straneh meje seznanjali z jezikovnimi razmerami na večjezičnem območju, saj na njem poleg večinskih narodov Nemcev in Madžarov, ki pa sta v nematičnih državah manjšinska, od 16. stoletja živijo še Hrvati, ki so sem prebegli pred Turki.

Drago Kladnik, Primož Pipan

24. konferenca podonavskih držav o hidrološkem napovedovanju in hidroloških osnovah za upravljanje z vodami

Bled, 2.–4. 6. 2008

V začetku junija 2008 je na Bledu potekala za štiriindvajseta hidrološka konferenca podonavskih držav z naslovom *24th Conference of the Danubian Countries on the Hydrological forecasting and hydrological bases of water management*. Prvič je konferenca potekala v Sloveniji, predhodne konference, ki si sledijo na dve leti, pa so bile že v desetih državah. Prva konferenca je bila organizirana v Budimpešti leta 1961.

Tokratno konferenco je organiziral Slovenski nacionalni komite pri Mednarodnem hidrološkem programu UNESCO (Slovenski komite za hidrološke raziskave: <http://ksh.fgg.uni-lj.si/ihp/index.htm>)

MATIJA ZORN

Slika: Karel Natek (Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani) je predstavil prispevek, katerega soavtorja sta bila Blaž Komac in Matija Zorn z Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, o pritiskih urbanizacije na poplavna območja.

v sodelovanju z Agencijo Republike Slovenije za okolje, Mednarodnim hidrološkim programom (IHP) UNESCO (<http://typo38.unesco.org/index.php?id=240>), Mednarodnim združenjem za hidrološke raziskave (IAHS) in Svetovno meteorološko organizacijo (WMO). Skupaj je bilo prijavljenih 210 prispevkov iz dvajsetih držav, od tega 80 predavanj, preostali prispevki pa so bili predstavljeni na posterjih. Konferenca je imela 250 udeležencev iz dvaindvajsetih držav.

Prispevki so bili razdeljeni v šest tematskih sklopov: 1) hidrološke napovedi, 2) hidro-meteorološki ekstremi, poplave in suše, 3) globalne klimatske spremembe in hidrološki procesi, 4) upravljanje z vodami, 5) poplave, morfološki procesi, erozija, prenašanje gradiva in sedimentacija ter 6) razvoj v hidrologiji. Največ prispevkov je bilo v drugem tematskem sklopu (54), sledila pa sta mu tretji (45) in četrti tematski sklop (40). Najmanj prispevkov je bilo na temo razvoja v hidrologiji (16).

Ob koncu konference so za vsak tematski sklop zapisali glavne sklepe, ki jih na kratko povzemamo:

- 1) hidrološke napovedi:
 - hidrološki modeli so še vedno najkoristnejši za napovedovanje ekstremnih hidroloških dogodkov, omogočajo tudi njihovo boljše razumevanje in obvladanje,
 - hidrološke modele je treba stalno izboljševati,
 - nove načine zbiranja podatkov, ki jih omogočajo nove tehnologije, je treba izkoristiti tudi v hidrologiji,
 - nujno je sodelovanje in izmenjava znanj (primerjalne analize modelov, enotna uporaba podatkov);
- 2) hidro-meteorološki ekstremi, poplave in suše:
 - ni enotnega vzorca sprememb za večje srednjeevropske reke Elbo, Odro in Donavo,
 - za modeliranje večjih poplav je treba izboljšati napovedovanje padavin;
- 3) globalne klimatske spremembe in hidrološki procesi:
 - pri scenarijih klimatskih sprememb je treba biti previden,
 - za srednjo Evropo napovedujejo povečanje površinskega odtoka v hladnem delu leta in njegovo povečanje poleti,
 - simulacije je treba preveriti z meritvami;
- 4) upravljanje z vodami:
 - upravljanje z vodami je danes v veliki meri podvrženo skupni politiki Evropske unije, vendar se implementacije zaradi zgodovinskih in finančnih razlogov močno razlikuje,
 - dobri hidrološki podatki so še vedno osnova za kvalitetno upravljanje z vodami,
 - povečala se bo vloga prekomejnih vprašanj, katere bo treba reševati z dobrim sodelovanjem,
 - vodni predpisi so vse bolj zapleteni, zato jih je treba smotno uporabljati na različnih administrativnih nivojih;
- 5) poplave, morfološki procesi, erozija, prenašanje gradiva in sedimentacija:
 - procese transporta gradiva ne razumemo povsem, pri čemer pa nam lahko pomagajo 3D modeli,
 - določevanje ogroženih območij je pomembno sredstvo za ugotavljanje vplivov poplav,
 - metode daljinskega zaznavanja so lahko koristne pri preučevanju erozije v regionalnem merilu;
- 6) razvoj v hidrologiji:
 - majhna eksperimentalna porečja so še vedno pomembna za zbiranje hidroloških podatkov,
 - eksperimentalna porečja je treba vzdrževati dalj časa, za ugotavljanje okoljskih sprememb,
 - daljinsko zaznavanje bo vse pomembnejše, če ne bodo podatki predragi,
 - učenje na daljavo lahko pomaga pri uveljavitvi mednarodnih standardov.

Organizirani sta bili tudi dve celodnevni ekskurziji, po porečju kraške Ljubljanice in ob Savi.

Ob konferenci je v knjižni obliki izšel zbornik povzetkov (ISBN: 978-961-91090-3-8), na CD-ROM-u pa je izšel zbornik celotnih besedil vseh prispevkov (ISBN: 978-961-91090-2-1). Oboje sta uredila Mitja Brily in Mojca Šraj s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Obe publikaciji sta dostopni tudi na spletu, celotna besedila na spletnem naslovu: http://ksh.fgg.uni-lj.si/bled2008/cd_2008/index.htm, povzetki na spletni strani konference: <http://ksh.fgg.uni-lj.si/bled2008/>.

Matija Zorn

